



Riigikogu maaelukomisjoni istungi protokoll nr 140

Tallinn, Toompea

Teisipäev, 10. veebruar 2026

Algus 14.00, lõpp 16.00

Juhataja: Urmas Kruuse (esimees)

Protokollija: Jaanika Lokk (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Anti Allas, Maido Ruusmann, Andrus Seeme

Komisjoni ametnikud: Marin Daniel (nõunik-sekretariaadijuhataja), Merle Kruusimägi (nõunik)

Puudusid: Siim Pohlak ja Toomas Uiibo

Kutsutud: Eesti Loomakaitse Liidu juhatuse liikmed Pille Tees ja Piret Tees ning Lõuna-Eesti regiooni juht Kristi Metsa; Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi regionaalarengu toiduohutuse osakonna loomatervise ja -heaolu valdkonna juht Kadri Kaugerand ja peaspetsialist Hedvig Liblikas, Riigikogu infonõunik Maiki Vaikla (1. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Kollektiivse pöördumise "Peatame loomavaenuliku eelnõu ja nõuame loomade heaolu arvestavaid seadusemuudatusi!" tutvustus
2. Info ja muud küsimused

1. Kollektiivse pöördumise "Peatame loomavaenuliku eelnõu ja nõuame loomade heaolu arvestavaid seadusemuudatusi!" tutvustus

Urmas Kruuse juhatas sisse päevakorrapunkti arutelu. Ta märkis, et täna toimub kollektiivse pöördumise "Peatame loomavaenuliku eelnõu ja nõuame loomade heaolu arvestavaid seadusemuudatusi!" esimene arutelu ning eesmärgiks ei ole langetada otsuseid nimetatud pöördumise kohta, vaid kuulata ära kollektiivse pöördumise algatajad ning Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi (ReM) seisukohad rahvaalgatustes tõstatatud teemade kohta. Ta märkis, et komisjon peab langetama otsuse kollektiivse pöördumise kohta hiljemalt k.a juuni keskpaigaks. Ta andis sõna külalistele.

Pille Tees andis ülevaate kollektiivse pöördumise ajenditest ja eesmärkidest. Ta märkis, et kuigi pärast kollektiivse pöördumise algatamist on kavandatavas loomakaitseaduse ja veterinaarseaduse muutmise seaduse eelnõus tehtud mitmeid muudatusi, ei vasta see endiselt eesmärgile, mida rahvaalgatusega taotleti. Ta tunnustas otsust lühendada koerte ketispidamise keelustamise üleminekuaega viie aastani. Samas tekitab segadust ohtlike koerte ketispidamise lubamine. Ta nentis, et lahti pääsenud loom võib kujutada ohtu nii iseendale, inimestele kui ka teistele loomadele. On jäänud arusaamatuks, millistel juhtudel aitab ketispidamine ohtu

vältida ja kuidas kett tagab ohutuse ning miks käsitletakse ketispidamise keeldu kitsalt. Loomakaitsjate ning rahvaalgatuse toetajate soov oli, et lemmikloomade pidamise nõuded vaadataks üle komplekselt. Pelgalt ketispidamise keelamine ei ole lahendus, kui selle asemel peab loomi hakkama pidama väikestes aedikutes. ELL-i hinnangul on 7 m² suuruse aediku puhul tegemist sisuliselt puuriga. Ministeerium on küll viidanud, et tulevikus vaadatakse aediku suurus üle, kuid samas on juba täna teada, et sellise pindalaga aedik ei taga looma heaolu.

Piret Tees lisas, et ELL tervitab koerte üksipidamise keeldu, kuid eelnõu järgi kehtib see vaid ketikoertele. Kerkib küsimus, kas aedikus peetavad koerad võivad olla üksi. Samuti ei ole endiselt arusaadav, kas liikumisvabadust käsitlev üldsäte kohaldub kõigile koertele ühtmoodi.

Pille Teesi sõnul peab õigusaktis olema üheselt arusaadav, millised on üld- ja erinormid ning kuidas need omavahel suhestuvad. ELL nõustub eelnõus tehtud muudatustega, mis puudutavad eutanaasia sätteid. Kõige suuremaks murekohaks on aga tegevusloa nõude kehtestamine vabaühendustele. Eelnõu kohaselt peaksid vabaühendused palkama veterinaararsti, kes peaks omama terviklikku ülevaadet loomade seisundist ja edastama vajalikku teavet järelevalveasutusele. Arvestades, et igas piirkonnas tegutsevad kohalikud loomakliinikud ning vabaühendused on enamasti väikesed, ei ole realistlik eeldada, et nad suudaksid palgata ühte kindlat veterinaari.

Kristi Metsa lisas, et täna ei ole Eestis veterinaare, kes oleks valmis sellist vastutust enda kanda võtma.

Pille Teesi sõnul jääb arusaamatuks, miks soovitakse kehtestada tegevusloa nõue MTÜ-dele, kes tegutsevad vabatahtlikult ja mitte tulu saamise eesmärgil. Miks ei piisa teatamiskohustusest ning miks on vaja kehtestada kohustuslik tegevusloa? Ta nõustus, et loakohustus annaks küll Põllumajandus- ja Toiduametile (PTA) parema ülevaate hoiukohtadest ja võimaldaks tõhusamat järelevalvet, kuid seni ei ole vabaühendustega probleeme olnud. Täna tegutsevad vabaühendused tagavad loomadele sageli paremad hoiu- ja pidamistingimused kui traditsioonilised varjupaigad. ELL-i hinnangul on planeeritav tegevusloa nõue vabaühendustele ülemäärane ning liit ei toeta selle kehtestamist.

Piret Tees juhtis tähelepanu, et eelnõu kohaselt otsustab loomaarst 14 päeva jooksul üksnes hädavajaliku/edasilükkamatu ravi. Ta küsis, mida täpselt loetakse hädavajalikuks raviks. Seni on olnud nõue, et vigastatud või haige loom peab saama vajaliku ravi.

Pille Tees märkis, et kavas on saata ELL-i märkused ja tähelepanekud kooskõlastamisel olevale eelnõule. Tema hinnangul ei aita kavandatav eelnõu loomi, vaid karistab neid, kes vabatahtlikult loomi aitavad.

Kristi Metsa lisas, et eelnõu piirab oluliselt vabaühenduste tegevust ning puudutab tuhandeid loomi, kes võivad jääda abita, kuna varjupaigad ei suuda nendega tegeleda. Vabaühendustes tegutsevad missioonitundega inimesed, kes panustavad oma töö- ja pereelu kõrvalt.

Piret Teesi sõnul on PTA-l juba täna õigus ja võimalus kontrollida kõiki loomapidajaid, s.h hoiukodusid. Tema sõnul tuleks suuremat tähelepanu pöörata kennelipidajate, loomapoodide ja kutsikate paljundajate tegevusele. Just nendele võiks kaaluda tegevusloa nõude kehtestamist.

Kristi Metsa lisas, et lepingu alusel valdadele teenuseid osutavate hoiukohtade puhul võiks kaaluda tegevusloa nõude kehtestamist. Ta märkis, et ülemääraste nõuete kehtestamine vähendab vabaühenduste motivatsiooni ning võib viia nende tegevuse lõpetamiseni. Samas ei suuda suuremad varjupaigad kõiki abivajavaid loomi vastu võtta, mistõttu võib see suurendada eutaneerimist varjupaikades.

Hedvig Liblikas andis ülevaate REMi seisukohtadest kollektiivses pöördumises esile tõstetud teemade kohta (protokolli lisa). Ta märkis, et loomakaitseseaduse ja veterinaarseaduse muutmise seaduse eelnõu on täna Justiits- ja Digiministeeriumis teisel kooskõlastusringil. Eelnõu ettevalmistamise käigus on toimunud mitmeid kohtumisi erinevate huvigruppidega. Viimane neist toimus eelmise aasta 25. novembril, kus osales ka ELL. Sellel kohtumisel lepitati kokku, et koerte ketispidamise keelustamise üleminekuaeg peab olema lühem. Edaspidi on

koerte püsiv ketis pidamine keelatud. Ajutine ketistamine on lubatud ainult lühiajaliselt, nt alarmsõiduki saabumisel, muruniitmise ajaks või juhul, kui loom võib olla ohtlik endale või teistele. Tegemist on üksnes hädavajaliku turvameetmega. Ta juhtis tähelepanu, et 7 m² suurune aedik on miinimumnõue ning alati võib rajada ka suuremaid aedikuid. Puuri mõõtmete muutmine on kavandatud tulevaste seadusemuudatustena, sest kooskõlastusringil oleva eelnõu uuendused ja muudatused on üsna mahukad. Ta lisas, et juba eelnõu esimeses versioonis oli ette nähtud nõue viia koer vähemalt kaks korda päevas jalutama. Oluline on, et koera liikumisvajadus oleks rahuldatud.

Urmas Kruuse märkis, et kahe jalutamiskorra nõuet on keeruline kontrollida. **Kristi Metsa** nõustus eelkõnelejaga ning rõhutas, et just seetõttu ongi vajalik aediku suurus juba täna selgelt määrata. Ta märkis, et looma liikumisvabaduse ja heaolu tagaks 40 m² suurune aedik.

Kadri Kaugerand märkis, et seaduses sätestatud nõudeid tuleb jälgida ja nende täitmist kontrollida. Mida rohkem erinevaid nõudeid seadusesse lisada, seda sagedamini võib kuulda etteheiteid, et PTA ei suuda kõike kontrollida. Seetõttu tuleb leida mõistlik tasakaal. Lemmiklooma võtmine tähendab vastutuse võtmist ning kõige olulisem on suurendada inimeste teadlikkust ja vastutustunnet.

Kristi Metsa oli seisukohal, et seadusesse tuleb kirja panna üksnes need nõuded, mida PTA suudab realselt kontrollida. PTA suudaks kontrollida 40 m² suuruse aediku nõuet.

Hedvig Liblikas jätkas ettekandega ning märkis, et ELL on nõus eutanaasiat puudutava sõnastuse muutmisega. Hetkel kehtib varjupaikadele teavitamiskohustus. Samas täidavad seda nõuet vaid vähesed. Seetõttu puudub riigil ülevaade hulkuvate loomade probleemi ulatusest. Lahendusena nähakse varjupaikadele tegevusloa nõude kehtestamist. Tegevusloa nõue hõlmab nii varjupaigas loomade pidamisega tegelevaid ettevõtjaid (nt Tallinna loomade varjupaik) kui ka selliseid varjupaiga pidajaid, kes tegelevad hulkuvate loomade hoiukodudesse paigutamise. Sellisel juhul peab tegevusloa taotluses näitama ruumid, kus loomi hoitakse karantiiniperioodil ja kus on võimalik loomaga tutvuda. Ruumi asukoht ja lahendus jääb varjupaigapidaja enda otsustada ning see võib olla näiteks loomatoa-tüüpi ruum või konkreetne hoiukodu. Hoiukodudel endil ei ole tarvis tegevusluba taotleda ning PTA ei hakka neid kontrollima. Tegevusluba on vajalik ka varjupaikadele, kes tegutsevad komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/2035 artikli 9 punktis b nimetatud tegevusalal. Varjupaigast uude koju minevad loomad peavad olema steriliseeritud või kastreeritud, varustatud pidamisjuhise ja haiguslooga ning mikrokiibiga. Tegevusloa kohustus aitab suurendada varjupaikade läbipaistvust ja ühtlustada praktikat, mis tõstab loomade heaolu ning võib suurendada ka inimeste valmisolekut just varjupaigast loomi võtta. Samuti võib ühtsete nõuete kehtestamine vähendada erinevate loomapäästjate vahelisi vastasseise. Kui riigil on täpne ülevaade varjupaikade arvust ja mahutavusest, on võimalik hulkuvate loomadega paremini ja tõhusamalt tegeleda.

Pille Tees küsis, kas nõuet, mille kohaselt peavad loomad varjupaigast lahkuma üldjuhul steriliseeritult, mikrokiibiga ning varustatud pidamisjuhise ja haiguslooga, ei oleks võimalik kehtestada ka ilma tegevusloa nõudeta. Jääb arusaamatuks, miks peab see olema tegevusloa kontrolliese. **Hedvig Liblikas** märkis, et ta on hariduselt loomaarst ning on töötanud erinevates loomakliinikutes. Ta tõi välja, et sageli tuli ette olukordi, kus loomakliinikusse pöördusid kliendid, kes olid võtnud looma varjupaigast ja kellel puudus ülevaade looma tervislikust seisundist. Varjupaikadest koju antavate loomade terviseandmed on väga erineva kvaliteediga. Vastava nõude kehtestamise eesmärk on tagada, et varjupaigast pärit looma kohta oleks ühtne ja usaldusväärne ülevaade tema tervisest.

Pille Tees küsis, kuidas aitab tegevusloa kohustus lahendada olukorda, kus varjupaigad ei täida kehtivat teavitamiskohustust. Kui teavitamiskohustust ei täideta juba täna, siis ei saa olla kindel, et tulevikus hakatakse taotlema tegevusluba. **Piret Tees** selgitas, et tegevusloa kehtestamisel võib tekkida olukord, kus mittetulundusühingud, kes ei suuda nõudeid täita, hakkavad otsima skeeme, nt vormistatakse loomad eraisikute nimele, kelle suhtes tegevusloa kohustus ei kehti. Sel juhul muutub MTÜ roll pigem toetavaks funktsiooniks. **Hedvig Liblikas** vastas, et ministeeriumisse on pöördunud mitmed mittetulundusühingud, kes on

palunud selgitusi bioturvalisuse kava nõuete kohta. Seni ei ole tulnud tagasisidet, et bioturvalisuse kava täitmine oleks keeruline või võimatu.

Kristi Metsa küsis, kuidas MTÜ juurde loodav karantiiniruum aitab hoiukodusid. MTÜ-l ei ole füüsilist varjupaika, s.t nakkushaigusega looma karantiin on tagatud hoiukodudes. Ta oli seisukohal, et karantiiniruumi nõue ei ole hoiukodude puhul täidetav. Erasisiku kodus peaks selleks olema eraldi ruum. Tegemist ei ole realistliku ega proportsionaalse nõudega. **Hedvig Liblikas** selgitas karantiiniruumi nõuet. Ta märkis, et on mitmeid loomahaigusi, mis võivad nakatada ka inimesi. Kui MTÜ tegutseb ainult hoiukodude kaudu, peab hoiukodu arvestama sellega, et tänavalt toodud looma tervislik seisund on teadmata ning karantiiniajal tuleb tähelepanelikult jälgida nii looma kui ka enda tervist. Juhul kui karantiiniruumis on olnud nakkushaigusega loom, tuleb ruum põhjalikult desinfitseerida. Hoiukodu omanik peab nendest riskidest olema teadlik.

Kristi Metsa selgitas, mida tähendab hoiukodu. See on kodu, kus inimene võtab enda juurde looma, kelle veterinaararst on juba üle vaadanud ning andnud vastavad juhised. MTÜ viib looma oma kuludega loomaarsti juurde. Hoiukodu ei ole varjupaiga osa, vaid erasisiku kodu. **Piret Tees** lisas, et hoiukodude omanikelt, kes on erasisikud, ei saa hakata nõudma eraldi karantiiniruumi olemasolu. **Hedvig Liblikas** vastas, et igal hoiukodul ei peagi olema eraldi karantiiniruumi.

Urmas Kruuse märkis, et MTÜ-l võib olla mitmeid (kümneid) hoiukodusid. Veterinaararst vaatab looma üle enne hoiukodusse viimist. Ta küsis, kas murekohaks on asjaolu, et PTA-l puudub ülevaade kõikidest hoiukodudest. Kliendil peab hoiukodust looma võttes olema kindlus, et koht on usaldusväärne (avalik) ja loom on üle vaadatud. Tõusetub küsimus, kas tegevusloa nõue aitab tekitada kliendil turvatunnet ja tagada ühtlast kvaliteeti. Samas täna ELL juba täidab nimetatud nõudeid, mistõttu jääb arusaamatuks, kus on probleem. **Hedvig Liblikas** vastas, et kõik MTÜ-d ei suuda alati tagada looma ülevaatus veterinaararsti poolt (nt MTÜ-d, kes tegelevad eksootiliste loomadega). Lisaks võib MTÜ-de ja varjupaikade tegevus ja praktika olla erinev. Varjupaika saabuvate loomade ülevaatus sõltub looma seisundist: nt kui püütakse kinni agressiivne loom, lastakse tal enne ülevaatus rahuneda. Ministeeriumi soov on, et loomaarst vaataks looma üle esimesel võimalusel. Tegevusloa nõude eesmärk on tagada ühtsed hoiu- ja pidamistingimused. **Kadri Kaugerand** täiendas, et tegevusloa saamiseks tuleb täita kindlad kriteeriumid/nõuded. Tegevusloa taotlus esitatakse PTA-le ning luba antakse tähtajatult, ehk tegemist on ühekordse taotlemisega. Eesmärk on tagada ühtsed looma heaolu tagavad tingimused hulkuvatele, kinnipüütud või äraantud loomadele. Nii välditakse olukorda, kus loomad võivad sattuda halbadesse pidamistingimustesse.

Urmas Kruuse küsis, kas ühel hetkel võib hoiukodust saada looma päriskodu. **Kristi Metsa** vastas jaatavalt. Ta lisas, et hoiukodud on pidevas muutuses, s.t ühel hetkel võib hoiukodust saada päriskodu ning see hoiukodu kustutatakse registrist. **Hedvig Liblikas** märkis, et kadunud loomadega tegelevaid MTÜ-sid (teenusepakkujaid) on palju. Kuna MTÜ-d ei täida teavitamiskohustust, siis ei ole alati selge (nt väiksemates omavalitsustes), kes teenust pakuvad ja kust omanik peaks oma kadunud looma otsima.

Maido Ruusmann nõustus, et kadunud ja hulkuvatele loomadele tuleb tagada looma heaolu tagavad minimaalsed pidamistingimused. Ta küsis, mida kavandavad nõuded tähendavad varjupaikade jaoks, s.t kas nende täitmine eeldab lisainvesteeringuid või -personali palkamist. Kui kehtestada rangemad nõuded, võib juhtuda, et väiksematel varjupaikadel ei ole investeeringuteks vahendeid ning nad lõpetavad tegevuse. Ühest küljest on soov tingimusi parandada, kuid teisalt võib teenus selle tõttu liikuda inimestest kaugemale ning sellega hoopis halveneb looma heaolu. **Hedvig Liblikas** vastas, et probleemiks on kohalike omavalitsuste erinev võimekus. Järgmisel nädalal toimub ministeeriumi tasandil kohtumine kohalike omavalitsuste osakonna ja regionaalarengu osakonnaga, et arutada võimalusi, kuidas omavalitsusi toetada (sh ka finantsiliselt) varjupaikade olukorra parandamisel. Lisaks on plaanis arutada, kuidas tõsta KOV-ide motivatsiooni tegeleda varjupaikadega. Ta nõustus, et mõnes piirkonnas pakub teenust kaugemal asuv varjupaik, mis tähendab, et hulkuvast loomast teavitamise korral võib reageerimise aeg pikeneda. Samal ajal on omavalitsusi, kes on juba

tõstnud varjupaikade pidamistingimuste standardeid. Pikemas perspektiivis on eesmärk parandada ja tihendada omavalitsuste vahelist koostööd.

Anti Allas küsis, kas plaanis on kehtestada erandeid teatud koeratõugudele, keda on ajalooliselt ketis peetud. **Kadri Kaugerand** vastas Maido Ruusmanni küsimusele, et olemasolevad varjupaigad peavad saama jätkata oma tegevust, s.t neile ei kehtestata täiendavaid nõudeid ega kohustusi. Mitmed varjupaigad toetavad tegevusloa nõude kehtestamist, sest see aitab korrastada turgu ja tagada ühtsed ning selged loomade hoiu- ja pidamistingimused. Kelgukoerte puhul on tegemist tööloomadega, kellel on oma töö- ja puhkeaeg. Ta lubas kelgukoeri puudutavad materjalid komisjonile edastada. **Kristi Metsa** ei nõustunud sellega, et teatud koeratõugudele võiks kehtestada ketispidamise erandi. Tema sõnul pole vahet, kas tegemist on husky, berni või mõne muu koeratõuga. Koer jääb ikka koeraks. Ta kommenteeris kaugemate varjupaikade teemat ja tõi näite päriselust, kus ELL on saanud hilja õhtul kõne tee ääres jooksvast koerast. Omavalitsust ega varjupaika ei ole võimalik hilisõhtusel ajal telefoni teel kätte saada. Sel juhul tulevad appi vabatahtlikud ühendused, kes püüavad koera kinni ja viivad hoiukodusse, kus koera hoitakse seni, kuni leitakse omanik.

Urmas Kruuse arutles, kui kiiresti peaks reageerima tee ääres jooksvale koerale. Mõnikord võib olla tegemist olukorraga, kus koer jooksis tagasi oma koju. Reageerimise aeg sõltub erinevatest asjaoludest, nt piirkonnast, liiklusest jne. Ta märkis, et tänases arutelus on tekkinud vastuolu: ühelt poolt soovitakse kvaliteeti ja selgeid standardeid, teiselt poolt aga ei soovita liigseid nõudeid. MTÜ-l on usaldusväärsed hoiukodud, kellega tehakse koostööd. **Kristi Metsa** selgitas, et tee ääres jooksva koera kinni püüdmisel ennetatakse olukordi, kus loom või keegi teine võib saada viga. Tavaliselt leitakse koera omanik üsna kiiresti.

Urmas Kruuse märkis, et kui omanik leitakse, siis ei pea veterinaararst looma tervislikku seisundit hindama. **Kristi Metsa** lisas, et looma kinni püüdmisel selgitatakse välja, miks loom pääses jooksu. Loomaomanikuga vesteldakse. Kui on näha, et koer on alatoidetud, ei anta looma omanikule kohe tagasi. Sellisel juhul viiakse koer veterinaararsti juurde.

Urmas Kruuse pidas oluliseks läbipaistvuse tagamist. Ta küsis, kas ELL-il on kindel loomaarst. Talle vastati, et ELL-il ei ole ühte kindlat partnerit, vaid koostööd tehakse üle Eesti erinevate loomakliinikutega.

Kristi Metsa märkis, et täna survestab riik/ametkond vabatahtlikke täiendavate nõuetega, pakkumata neile midagi vastu. **Hedvig Liblikas** vastas, et ministeeriumi poole on pöördunud mitmed mittetulundusühingud, kes on palunud selgitusi kavandatavate nõuete kohta. Veterinaararsti nõude puhul arvestati MTÜ-de soovi ning sätet on muudetud nii, et hulkuvate loomade hoiukodusse paigutamise tegevust varjupaigapidaja või koerte, kasside ja valgetuhkrute teise liikmesriiki viimisega tegelev varjupaigapidaja korraldab veterinaararsti looma tervise ja heaolu tagamiseks. See ei piira erinevate kliinikute kasutamist. Ümber on sõnastatud ka sätted, mis puudutavad looma tervise seisukohast olulisi nõudeid, näiteks suguvõimetuks muutmist. Ministeerium ei ole saanud signaale, mis viitaksid, et MTÜ-d peaksid uute nõuete tõttu oma tegevuse lõpetama.

Piret Tees juhtis tähelepanu, et eelnõus on rõhutatud veterinaararsti rolli, kelle ülesanne on otsustada loomade ravi ja muud veterinaarsed tegevused. Ta nõustus, et selline sõnastus ei piira teiste veterinaaride teenuste kasutamist. Küll aga peab olema üks vastutav veterinaar, kellel on ülevaade kõigist hoiukodudes viibivatest loomadest. See tähendab, et ühingu peaksid võtma tööle ühe vastutava veterinaararsti.

Urmas Kruuse märkis, et mõnes piirkonnas on keeruline palgata ühte kindlat veterinaari. Ta küsis, kas eelnõu kohaselt peab ära märkima ühe kindla loomaarsti (s.h tema isikukoodi). Ta nentis, et üks kindel veterinaararst ei pruugi suuta kõigis piirkondades teenust osutada või kui suudab, võib see osutada liiga kalliks. Tema hinnangul peaks loomaarst looma üle vaatama enne tema hoiukodusse saatmist ning sellisel juhul pole ühte kindlat veterinaararsti vaja määrata. See eeldab, et PTA-l on ülevaade hoiukohtade asukohtadest. **Hedvig Liblikas** selgitas, et just sel põhjusel muudeti veterinaararsti teenuse osutamise nõuet. Teenusepakkujaks võib olla ükskõik milline kliinik, kuhu loomaga pöörduetakse. Suuremal osal varjupaikadest ja

mitmel MTÜ-l on oma kindel veterinaararst, kes külastab varjupaika nt kord või paar nädalas, vaktsineerib karantiiniruumis olevad loomad ning vajaduse korral teostab steriliseerimisi. Kui püütakse kinni kriitilises seisundis olev loom, siis viiakse ta kliinikusse, sest looma ei tohi jätta abitusse seisundisse. **Urmas Kruuse** märkis, et sel juhul ei pea varjupaigal olema palgal üks konkreetne veterinaararst. **Hedvig Liblikas** vastas, et püsiv veterinaararst ei ole nõutav. Ka erinevad varjupaigad ja MTÜ-d on märkinud, et nõue palgata oma veterinaar oleks liigne. Seetõttu ongi nõuet muudetud nii, et varjupaigal on võimalik valida endale sobiv veterinaarteenuse osutaja.

Piret Tees küsis, kas ühte vastutavat veterinaari ei ole siis vaja, ehk loomaarsti ei ole vaja tegevusloa taotlemisel registrisse kanda. Sel juhul vastab see praegusele MTÜ-de tegevuspraktikale, kus loomadega käiakse üle Eesti erinevates kliinikutes ning ühte konkreetset vastutavat veterinaari ei ole.

Urmas Kruuse märkis, et statsionaarse varjupaiga puhul on ühe konkreetse veterinaari määramine oluliselt lihtsam kui üle Eesti tegutsevatel hoiukodudel. ELL-i mure seisnes selles, et tegevusloa taotlemisel tuleb neil esitada üks kindel veterinaar, kes osutab teenust. Ministeerium peaks veelkord läbi mõtlema, kuidas see nõue oli mõeldud. Ta juhtis tähelepanu, et täna ei langetata komisjonis otsuseid kollektiivse pöördumise kohta. Maaelukomisjonil on kavas kohtuda ka näiteks loomaarstide ja teiste loomapääste MTÜ-dega, et mõista paremini erinevaid praktikaid. **Hedvig Liblikas** vastas, et tegevusloa kontrolliese on sätestatud uues eelnõus §-s 5. Tegevusloa kõrvaltingimuste kohaselt tuleb esitada selle veterinaararsti nimi ja isikukood, kes varjupaigapidajale osutab teenust, kuid teenusepakkujaid võib olla mitu. Selle nõudega peetakse silmas eelkõige seda veterinaari, kes aitab koostada bioturvalisuse kava. Ministeeriumi esindajad lubasid veterinaararsti nõudega seonduva üle vaadata.

Urmas Kruuse märkis, et bioturvalisuse kava peab koostama konkreetne veterinaar. Samas võivad tavapärast või erakorralist veterinaarteenust pakkuda ka teised kliinikud. Need on kaks täiesti erinevat rolli. **Kadri Kaugerand** selgitas, et arvestades praegust olukorda veterinaarabi kättesaadavusega, ei ole eesmärk kehtestada piiranguid, mis lubaksid kasutada ainult teatud veterinaararstide teenuseid. Iga inimene peab saama pöörduda oma looma tervisemurega selle loomaarsti poole, kelle juurde ta soovib. Täna ei täideta teavitamiskohustust ning riigil puudub ülevaade kõikidest hoiukodudest, mistõttu ei ole võimalik teha ka järelevalvet.

Urmas Kruuse märkis, et bioturvalisuse kava koostamisel on kaks võimalust: kas selle teeb valmis ekspert või ekspert aitab seda koostada. Hoiukodu on teistsuguse korraldusega, mistõttu ei ole seal ühe püsiva veterinaariga lepingu sõlmimine alati võimalik ega mõistlik.

Hedvig Liblikas vastas, et ühe kindla veterinaararsti määramise mõte on selles, et kui hoiukodus tekib probleem või tekib mõni jooksev küsimus, oleks varjupaigal üks veterinaar, kes tunneb hoiukodude/varjupaiga tingimusi, teab, milliseid loomi seal peetakse, ning saab anda kiiret ja asjatundlikku nõu.

Urmas Kruuse märkis, et täna toimib süsteem nii, et loom viiakse vastavalt tema haiguse kliinilisele pildile sobivasse kliinikusse. Ta märkis, et üldjuhul oleks mõistlik, et enne hoiukodusse jõudmist vaatab veterinaararst looma üle. See ei ole alati võimalik ega otstarbekas, kuid üldine põhimõte võiks selline olla. Olukord on teistsugune varjupaikades, kus on statsionaarsed hooned ning kus on üks kindel veterinaar, kes osutab püsivalt veterinaarteenust. **Hedvig Liblikas** vastas, et kõik ettepanekud olukorra lahendamiseks on teretulnud. Ta tõi näite oma tööajast veterinaararstina, kui tema poole pöördus omanik, kelle loomal oli seennakkus, mida hakati ravima. Kaks nädalat hiljem tuli omanik sama looma ja sama probleemiga uuesti vastuvõtule ning hiljem selgus, et omanikul oli hoiukodus rohkem kui üks loom. Omanikule selgitati ravi ja ruumide desinfitseerimise olulisust, kuid kuna kliinik ei teadnud esialgu, et loomi on hoiukodus rohkem, venis kogu protsess. See näide ilmestab, miks on oluline, et varjupaigal oleks üks kindel veterinaararst.

Pille Tees juhtis tähelepanu, et veterinaararsti roll ei ole üksnes bioturvalisuse kava koostamine, vaid ka loomade ravi. See, et hoiukodu võib vajaduse korral pöörduda ka teiste kliinikute poole, ei muuda nõuet, et tegevusloale tuleb märkida veterinaar, kes omab

ülevaadet kõigist hoiukodudes asuvatest loomadest üle Eesti.

Kristi Metsa märkis, et mitmed haigused võivad lüüa välja stressiolukorras ja seda mitu päeva hiljem. Ükski veterinaar ei suuda kõike ennetavalt kontrollida. Kui loom haigestub, viiakse ta niikuinii loomaarsti juurde. Küsimus on, kas üks kindel veterinaarart aitaks olukorda paremini lahendada. Täna on tekkinud olukord, kus ei usaldata vabatahtlikke ühendusi, kuigi nende eesmärk on tagada loomade hea tervis ja suurendada loomade võimalust leida endale kodu. MTÜ-d ravivad loomi oma kuludega.

Piret Tees lisas, et täna on suurem probleem eraisikutest loomapidajate ja järelevalvega. Praegu keskendutakse aga MTÜ-de tegevusloa nõudele, mis tundub täiesti mõistetamatu ja ebaproportsionaalne.

Hedvig Liblikas selgitas, et paljudel mittetulundusühingutel on juba oma veterinaararst, kes aitab neil hankida ravimeid, määrata sobiva parasiiditõrje, koostada ravimiprotokolle jne. Oma veterinaararsti teenust kasutades on nt vaksineerimise omahind märksa madalam. See võimaldab kulusid kokku hoida. Samas on eriolukorras võimalik pöörduda ka teistesse kliinikutesse.

Maido Ruusmann märkis, et oluline on analüüsida, mis mõju avaldavad muudatused nii olemasolevatele varjupaikadele, hoiukodudele kui ka loomaomanikele, kelle loomad on läinud hulkuma. Probleemiks on piirkonnad, kus inimeste sissetulekud on väiksemad ja kus loomadele ei minda hoiukodudesse/varjupaikadesse järele, sest vahepeal tehtud protseduurid tõstavad looma tagasivõtmise kulu liiga kõrgeks. Nii jääbki loom varjupaika. Samuti ei tohiks tekkida olukorda, kus bioturvalisuse kava koostatakse näiteks tehisintellektiga ja veterinaar üksnes allkirjastab selle ning võtab selle eest raha. Sellisel juhul ei täideta eesmärki, vaid luuakse juurde bürokraatiat. Nõuete kehtestamisel tuleb analüüsida selle maksumust. Lisaks tõstavad erinevad nõuded hoiupäeva hinda. See kõik mõjutab ka kohaliku omavalitsuse eelarvet. Suuremad (linnalised) omavalitsused on võimekamad, mistõttu tuleb eriti tähelepanu pöörata hajaasustusega piirkondadele. **Piret Tees** vastas, et täiendavad nõuded ei puuduta olemasolevaid varjupaiku. **Kristi Metsa** lisas, et omanikule loovutatakse loom, keda on ravitud ja söödetud MTÜ kuludega. Riik ei toeta seda tegevust, vaid kogu ravi ja hooldus toimub Eesti inimeste annetuste toel.

Urmas Kruuse pidas oluliseks läbipaistvuse tagamist ning seda, et osapoolte vahel lepitakse kokku kõigile vastuvõetavad reeglid. Kui üks vabatahtlik ühendus täidab reegleid, aga teine mitte, siis ei ole see õiglane nende suhtes, kes toimivad nõuetele vastavalt. Ei ole mõistlik kehtestada nõudeid ja reegleid, mida pole võimalik kontrollida. Ühiskonnas peaks olema rohkem teadlikke ja vastutustundlikke loomaomanikke, mitte bürokraatiat. Ta nõustas, et seadus peab olema üheselt mõistetav. Ministeeriumi esindajad lubasid üle vaadata tegevusloa ja veterinaararstiga seonduvad küsimused. **Urmas Kruuse** lisas, et kooskõlastusringil olev eelnõu ei ole veel Riigikogu menetlusse jõudnud.

Komisjoni esimees tänas külalisi sisuka arutelu ja küsimustele vastamise eest. Komisjon plaanib kollektiivse pöördumise menetlemise käigus kuulata veel erinevaid osapooli.

2. Info ja muud küsimused

Arutati maaelukomisjonile saadetud kirju ja kutseid.

Komisjoni esimees edastas info:

- 17.02.2026 kl 12:30 toimub hotellis Hestia Hotel Europa (Paadi 5) toidujulgeoleku missiooni kaasamisüritus.
- 18.02.2026 kl 9:30–11:00 toimub Kawe Citys (Tatari 1) põllumajandustoote ja toidu tarneahelas ebaausa kaubandustava tõkestamise seaduse (PTEKS) järelhindamise lõpparuande tutvustus.
- Leedu Seim korraldab Vilniuses 19.–20.03.26 Lublini riikide (Leedu, Poola, Ukraina) ning Bulgaaria, Eesti, Läti, Moldova ja Rumeenia parlamentide maaelu-/põllumajanduskomisjonide esindajate kohtumise, mille raames arutatakse

järgmisi teemasid: ÜPP 2027+, Ukraina ja Moldova integreerimine ELi, põllumajanduse väljakutsed ja võimalused, ebaausad kaubandustavad ning tootmise ühtsete nõuete tähtsus.

Urmas Kruuse informeeris komisjoniliikmeid plaanist teha Riigikogu juhatusele ettepanek, et viia läbi põllumajanduse oleviku ja tuleviku teemaline arutelu oluliselt tähtsa riikliku küsimusena (OTRK) Riigikogu täiskogu istungil 19. märtsil 2026. Komisjoniliikmed nõustusid sellega.

(allkirjastatud digitaalselt)
Urmas Kruuse
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Jaanika Lokk
protokollija